

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

מאמר
אר"א יפה שיחתן – ה'תשל"ט

מאת

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

בלתי מוגה

יוצא לאור לשי"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו, ה'תשע"ט

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ותשע לבריאה

פתח דבר

לקראת ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו הבעל"ט, הננו מוציאים לאור (בהוצאה חדשה ומתוקנת) מאמר ד"ה אר"א יפה שיחתן כו' שנאמר בהתוועדות מוצאי ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו ה'תשל"ט (לפני ארבעים שנה), הנחה בלתי מוגה.

*

בתור הוספה — מכתבים (תדפיס מכרכי אגרות-קודש שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

כ"ף ת"ח, ה'תשע"ט,
ברוקלין, נ"י.

©

Published and Copyright 2018 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 | Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610

info@lahak.org • <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch.

5779 • 2018

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס

The PrintHouse

538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237

(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס

על ידי חיים שאול בן חנה

בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"

(718) 604-2610

נדפס בסיוע ולזכות יצחק בן לאה וזוגתו רבקה ויקה בת רחל ומשפחתם שיחיו

תוכן המאמר

מעלת שיחתן של עבדי בתי אבות – להיותם העבדים של האבות, שהיו מרכבה לאלקות.

התוכן המיוחד בפרשה של אליעזר – מילוי שליחות אברהם בנוגע לשידוך של יצחק ורבקה, שזהו כללות הענין דיחוד מ"ה וב"ן, שממנו נמשך הענין דיחוד מ"ה וב"ן בכל מצוה פרטית. ועוד זאת, שבמצוה פרטית נעשה רק ענין האירוסין, ואילו השידוך דיצחק ורבקה קשור עם ענין הנישואין דלעתיד לבוא.

וענינו בעבודת כל אחד מישראל: עבדי אבות – ענין הקבלת עול, ושיחתן של עבדי אבות – ענין התפלה, ועי"ז נמשך גם בתורה ענין הנישואין. ובמשך השנה – בחודש תשרי: הקב"ע דר"ה, תפלה ותחנונים, וענין התשובה, שע"ז באים לנישואין דלעתיד לבוא.

בס"ד. מוצאי ש"פ חיי שרה, מבה"ח כסלו, ה'תשל"ט

(הנחה בלתי מוגה)

אמר רבי אחא יפה שיחתן של עבדי בתי אבות מתורתן של בנים (ומביא רא"י לדבר) שהרי פרשה של אליעזר (עבד אברהם) כפולה בתורה, והרבה גופי תורה לא ניתנו אלא ברמיזה (כדאיתא במד"ר בפרשתנו¹). וידוע בזה דיוקי רבותינו נשיאינו [כמובא בלקו"ת², ובארוכה באור התורה להצ"צ³ (וכנראה שגם זה מאמר של רבינו הזקן⁴, בתוספת הערות וביאורים מהצ"צ), ועד"ז במאמרו של אדמו"ר האמצעי⁵], מהו באמת הטעם והביאור לכך שפרשה של אליעזר הוכפלה בתורה, משא"כ גופי תורה ניתנו ברמיזה, אע"פ שהתורה עצמה אומרת (כדברי בעל המאמר במד"ר) שהענינים שניתנו ברמיזה הם גופי תורה, ואילו הענינים שהוכפלו בתורה נקראים שיחתן, ולא של בנים, אלא של עבדי בתי אבות. גם צריך להבין מהו התוכן המיוחד שבענין פרשה של אליעזר, דאע"פ שלכאורה זהו ענין כללי שיפה שיחתן כו' מתורתן כו', מ"מ, הא גופא שענין זה הוא דוקא בסיפור ובתוכן שנאמר בפרשה של אליעזר, הרי גם זה הוא בדיוק. ועד"ז יש עוד כמה דיוקים בפרטי מאמר המד"ר הנ"ל, כמבואר בדרושים.

ב) והענין בזה, שכללות הנקודה בעילוי דשיחתן של עבדי בתי אבות היא מצד מעלת האבות, שהאבות הן הן המרכבה⁶, כמבואר בתניא⁷ שכל מעשיהם כו' היו באופן של מרכבה לאלקות, כמו מרכבה שבטלה לגבי הרוכב כו'. ועד שמבואר בדרוש באוה"ת⁸, שכיון שהאבות הן הן המרכבה, שהיו תמיד בבחי' ביטול, לכן היו כל מעשיהם בחי' רוחניות (עבודה רוחנית), ולא גשם כלל [אלא שאעפ"כ מובן שאין מקרא יוצא מידי פשוט⁹, וכידוע גם השקו"ט בתשובת הרשב"א¹⁰ שהובאה בדרושים דרבי בנאה הוה קא מציין מערתא¹¹ (המערות דאברהם

(1) ב"ר פ"ט, ח. ובילקוט שמעוני (פרשתנו רמז קט) ובפרש"י (פרשתנו כד, מב): עבדי אבות.
 (2) ברכה צו, ד.
 (3) פרשתנו קכו, ב ואילך.
 (4) ראה גם מאמרי אדמו"ר הזקן תקס"ג ח"א ע' לו ואילך.
 (5) תו"ח חיי שרה קלה, א. קלו, א ואילך. שם, ד ואילך.
 (6) ב"ר פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.
 (7) פכ"ג (כה, ב). רפל"ד (מג, א).
 (8) שם קכה, א.
 (9) שבת סג, א. וש"נ.
 (10) ח"א סתי"ח.
 (11) בבא בתרא נח, א.

אבינו וכו')¹², שישנם גם פשוטם של דברים, ומזה מובן שההוראה על כל הדורות כולם (שהרי התורה היא נצחית¹³) בנוגע לכל אחד ואחת מישראל היא לא רק בנוגע לעבודה הרוחנית, אלא גם בנוגע לענינים גשמיים, ובפרט שהענין דהן הן המרכבה הוא רק אצל האבות, משא"כ הבאים אחריהם כו', כמבואר בתניא¹⁴ החילוק שבדבר]. ומזה מובן גם לגבי עבדי אבות (או כהגירסא הב'¹⁴: עבדי בתי אבות), דכיון שהיו עבדים שלהם (של האבות), היו גם הם במעמד ומצב כזה כו'.

ג) **ובזה** גופא ישנו התוכן המיוחד שבפרשה של אליעזר, שהנקודה הראשונה בביאור הדבר היא שזהו ענין כללי (לא רק בנוגע לדור ההוא, או בנוגע ליצחק ורבקה ואברהם ושרה, אלא גם) לכל הדורות, לכל אחד ואחת בכל מקום ובכל זמן [דאף שכן הוא בכל עניני התורה, דכיון שהתורה היא נצחית, הרי מובן שכל ענין בתורה הוא הוראה לכל אחד ואחת בכל מקום ובכל זמן, מ"מ, בזה גופא ישנו ענינים פרטיים וענינים כלליים, עד לענין שהוא כלל גדול, היינו, כלל שכולל בתוכו כמה כללים שהם כוללים בתוכם כמה פרטים ופרטי פרטים], כי בפרשה של אליעזר מסופר איך שקיים את השליחות של אברהם (אחד הי' אברהם¹⁵) — ולקחת אשה לבני ליצחק¹⁶ (כמסופר בפרשה כל הפרטים אודות מילוי השליחות באופן שה' הצליח דרכי¹⁷). ולכן, נוסף לכך שהשידוך של יצחק ורבקה (שעל ידו נתקיים מ"ש¹⁸ וארבה את זרעו ואתן לו את יצחק, ע"י זרעו אחריו, באופן דפרו ורבו ומלאו את הארץ וכבשוה¹⁹) הו"ע כללי לפי שממנו יצאו כל הדורות שלאח"ז ביחד עם כל עניני עבודתם כו', הרי זה ענין כללי גם מצד הענין הרוחני של יצחק ורבקה [שהוא בגילוי אצלם, לפי שהאבות הן הן המרכבה, כולל גם האמהות שהם מקבלים מהאבות וטפלים אליהם], שהו"ע מ"ה וב"ן, עד למ"ה וב"ן דעתיקא²⁰, ונמצא ששליחותו של אליעזר לפעול הקירוב והשידוך והיחוד ביניהם הו"ע יחוד מ"ה וב"ן, שזהו תכלית השלימות שיכולה להיות בעולם עתה, וכולל גם השלימות שתהי' לעתיד לבוא, שתלוי' במעשינו ועבודתנו²¹.

12) אזה"ת שם קיט, ב. הוספות לאזה"ת	17) שם, נו.
13) תניא רפי"ז.	18) יהושע כד, ג.
14) ראה לעיל הערה 1.	19) בראשית א, כח.
15) יחזקאל לג, כד.	20) ראה לקו"ת שם צו, סע"ג. תו"ח שם
16) פרשתנו שם, ד.	קלא, ב. קלז, סע"א.
	21) תניא רפל"ז.

והענין בזה, דאע"פ שבכללות ישנו הענין דחיבור מ"ה וב"ן בכל מצוה ומצוה, כמבואר שם⁸ "שהדבר שנעשה בו המצוה הוא בירור ק"נ, ועי"ז נמשך מ"ה לברר", והיינו, שבכל מצוה בכללותה ישנו האדם העושה המצוה, וישנו הענין והדבר שבו נעשית המצוה, וכמו בתפילין (שהוקשה כל התורה כולה לתפילין²²), שהתפילין והדבר הגשמי שממנו נעשו התפילין הם בדוגמת שם ב"ן, והאדם המניח את התפילין, שעל ידו נעשה הבריור וזיכוך וכו', הוא בדוגמת שם מ"ה, ועד שאין זה רק דוגמת שם מ"ה, אלא אדם בגימטריא מ"ה²³, ועד"ז הוא בענין שם ב"ן, שהוא השם הכללי של גשמיות עולם העשי' הגשמי²⁴. ועי' היחוד שביניהם, היינו, ע"י הנחת האדם את התפילין, שצריכים להיעשות מדברים גשמיים דוקא, כמו קלף התפילין והדיו והקולמוס וכו' נכולל גם כח העשי' של כותב התפילין, כמבואר בשו"ע של רבינו הזקן²⁵ שבמצות עשה דתפילין נכלל גם "לכתוב ד' פרשיות אלו" (נוסף על הענין דלשעבד הלב והמוח שזוהי תכלית השלימות שבזה), נעשה מ"ה וב"ן, מ"מ, היחוד שע"י מצות תפילין הוא רק בענין פרטי, בקלף זה ודיו זה (וכח העשי' של אדם זה), ואילו ענין שידוך דיצחק ורבקה הוא היחוד דכללות שם ב"ן עם כללות שם מ"ה (נוסף על היותו פעם הראשונה), שנעשה באופן דמעשה אבות סימן לבנים²⁶, ובאופן דירושה לנו מאבותינו (כמבואר בתניא²⁷), והיינו, שזהו הכלל גדול²⁸ שממנו נמשכים גם גופי תורה וכל העבודות הפרטיות של כל אחד ואחת מישראל עד סוף כל הדורות, שבשעה שלומד ענין בתורה ומקיים מצוה (כולל גם הציווי (שנעשה מצוה וציווי השו"ע) שכל מעשיך יהיו לשם שמים ובכל דרכיך דעה²⁹), ה"ה פועל יחוד מ"ה וב"ן, החל מיחוד מ"ה וב"ן כפי שהם

28 ראה סה"מ תר"ס ע' לד ואילך, שיחוד כללי זה "הוא למעלה הרבה מבחי' יחוד פרטי, שאין ערך ביניהם כלל", שהיחוד הפרטי, "שרש ההמשכה היא מבחי' החכמה, דאורייתא מחכמה נפקת, שהיא בחי' צמצום והעלם, ונמשך רק בבחי' נקודה א' בדרך קצרה כו", ואילו היחוד הכללי, "שרש ההמשכה היא מבחי' א"א קודם שנתצמצם בחי' חכמה, והיינו שנמשך האו"ם כמו שהוא .. ולכך נמשכה למטה ג"כ באריכות כו".

29 אבות פ"ב מ"ב. משלי ג, ו. וראה טושו"ע או"ח סרל"א.

22 קידושין לה, א.
 23 ראה פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) ערך אדם. עץ חיים שער י (שער התיקון) פ"ג. מאורי אור אות א סעיף קסו.
 24 ראה פרי עץ חיים שער התפלה פ"ו. מאמרי אדמו"ר הזקן כתובים ח"א ע' לב.
 25 או"ח סכ"ה ס"א. וראה גם שיחת מוצש"ק בשלח, י"א שבת תשכ"ח (תו"מ התועדויות תשכ"ח ח"ב ע' 57 ואילך).
 26 ראה תנחומא לך ט. ב"ר פ"מ, ו. רמב"ן לך יב, ו. שם, י. יד, א. אוה"ת ר"פ לך.
 27 רפי"ח.

בעתיקא, עד ליחוד מ"ה וב"ן בעולם הכי תחתון שאין תחתון למטה הימנו, ועד ליחוד מ"ה וב"ן כפי שיהי' לעתיד לבוא, כמ"ש³⁰ ביום ההוא יהי' הוי' אחד ושמו אחד, כשם שאני נכתב כך אני נקרא³¹, שהרי החילוק עכשיו בין האופן שאני נכתב, הוי', לאני נקרא, אדנ"י, הוא החילוק שבין מ"ה וב"ן, ולעתיד לבוא שיהיו שניהם כאחד (כשם שאני נכתב כך אני נקרא) הרי זה הענין דיחוד מ"ה וב"ן. וכיון שההתחלה בזה היתה ע"י מעשה אבות, שפעלו זאת ע"י עבדי בתי אבות, באופן שהוי' הצליח דרכי, ככל הפרטים המסופרים בפרשה זו, לכן הוכפלה פרשה זו בתורה, באופן שכל הפרטים באים בגילוי כפי שהם חלק מהכלל גדול כו'.

ד) **ועוד** ענין בזה, כמבואר א' החילוקים (בין יחוד מ"ה וב"ן בענין פרטי לכללות ענין יחוד מ"ה וב"ן) בזה³², שבמצוה פרטית (כולל גם לימוד התורה) עכשיו נעשה רק ענין האירוסין³³, ואילו ענין הנישואין יהי' רק לעתיד לבוא (כמבואר בארוכה בכ"מ³⁴, מיוסד על מאמר רז"ל במד"ר³⁵), ועד"ז גם בפרשה של אליעזר שפעל השידוך של יצחק ורבקה, שהו"ע הנישואין, והיינו, שהענין דיחוד מ"ה וב"ן כפי שהוא בעתיקא, נמשך אח"כ עד למטה מטה בענין הנישואין כפשוטו בעוה"ז התחתון כפי שאין מקרא יוצא מידי פשוטו, באופן שע"י יחוד ונישואין אלו (ויקח את רבקה ותהי לו לאשה גו' וינחם גו'³⁶) נעשה וארבה את זרעו, כולל גם הנתינת כח לבנים ע"י מעשה האבות, ועד שע"י באים לענין הנישואין דלעתיד לבוא, כשיאמרו ליצחק דוקא אתה אבינו³⁷, שאז יהי' ענין הנישואין ניכר ובגילוי בכל עניני תורה ומצוות'.

ה) **והנה** כשם שהוא בכללות העבודה במשך השית אלפי שני דהוה עלמא³⁸, כן הוא גם בכל אחד מישראל, שהרי נפש אחת מישראל היא עולם מלא³⁹. והענין בזה, דהנה, אצל כל אחד מישראל ישנו

שמבחי' חכמה להמשכה שמבחי' א"א
שבהערה 28. — החו"ל).

34) ראה לקר"ת שה"ש מח, א. אוה"ת
ויצא קעה, א.

35) שמו"ר ספט"ו.

36) פרשתנו שם, טז.

37) ישעי' סג, טז. שבת פט, ב.

38) ר"ה לא, א.

39) סנהדרין לו, סע"א במשנה.

30) זכר"י יד, ט.

31) ראה פסחים נ, סע"א.

32) לקר"ת שם.

33) ראה לקר"ת שם (צד א ואילך), שענין האירוסין הוא הארה בעלמא מבחי' חכמה — נובלות חכמה, בבחי' דילוג גדול מבחי' שערות לבד, ולא ממהות ועצם הח"ס, ואילו ענין הנישואין הוא היחוד שעל ידו נמשכת הטפה ממקור ועצמיות הח"ס, ולא מבחי' נובלות לבד (ע"ד החילוק בין המשכה

המעמד ומצב דעבדי אבות (בדוגמת האבות שהיו מרכבה שבטלה אל הרוכב), שזהו"ע הקבלת עול שהוא ראשית כל העבודה ועיקרה ושרשה (כמבואר בתניא⁴⁰), והיינו, שנוסף על העבודה בתורה בבחי' בנים (תורתן של בנים), הרי הם גם במעמד ומצב של עבדים, ועד למעמד ומצב דעבד פשוט ועבד נאמן⁴¹. וכמו"כ ישנו גם הענין דשיחתן של עבדי אבות, שהו"ע התפלה שנקראת בשם שיחה, כמ"ש בהמשך הפרשה⁴² ויצא יצחק לשוח בשדה, ואין שיחה אלא תפלה⁴³. ועי"ז נמשך גם בעבודה בתורה⁴⁴ שתהי' (לא רק באופן של אירוסין אלא גם) באופן של נישואין⁴⁵. אלא שענין זה של נישואין עכשיו הוא רק למעלה⁴⁶, וממתין להגילוי למטה שיהי' לעתיד לבוא בגמר וסיום הביירוים.

וענין זה ישנו גם במשך השנה, כמבואר בהדרושים⁴⁷ שבדוגמא כזו הוא בחודש תשרי⁴⁸, שמתחיל מר"ה, שענינו קבלת עול, וקב"ע כללי, משא"כ בכל השנה כולה, הנה אע"פ שגם אז מוכרח להיות ענין הקב"ע (שהוא ראשית העבודה ועיקרה ושרשה, כנ"ל), מ"מ, אין זה מגיע לקב"ע כללי דר"ה⁴⁹, שבזה היא עבודת היום, שזהו"ע דתמליכוני עליכם⁵⁰, שנעשה ע"י ביטול העם אל המלך, ומבקשים ממנו מלוך על העולם כולו בכבודך⁵¹, עי"ז שנעשה תחילה מלך ישראל. וזוהי העבודה הכללית שפועלת בכל אחד מישראל ובכל בני" להיות במעמד ומצב של

שלימוד התורה מצ"ע "הוא רק מבחי' נובלות חכמה שלמעלה הנמשך .. בבחי' קידושין בלבד, אבל כשהקדים ק"ש ותפלה ונעשה היחוד א"כ עסק התורה שאח"כ יש ונמשך בזה גילוי חכמה שלמעלה ממש כו".

46) ראה גם אוה"ת פרשתנו ח"ז ע' תתיג, א.

47) לקר"ת שם, ד. אוה"ת שם קל, סע"ב.

48) ראה גם אוה"ת שם (קלג, ריש ע"ב), שמעלת כללות יחוד מ"ה ובין (לגבי היחוד הפרטי שבכל מצוה) הוא "דוגמת ר"ה שכולל חיות כל השנה ובכל יום נמשך חיות פרטי מהכלל אל הפרט. ועד"ז כל חודש תשרי יש בו בחי' כללות לכל השנה כו".

49) ראה המשך תער"ב פס"א (בהוצאה החדשה — ח"א ע' קנב). וש"ג.

50) ראה ר"ה טז, א. לד, ב.

51) נוסח תפלת ר"ה.

40) רפמ"א.

41) ראה המשך תרס"ו ע' תיב ואילך. ע' תל ואילך.

42) כד, סג.

43) ברכות כו, ב. אוה"ת פרשתנו קכט, ריש ע"ב.

44) נוסף לכך שענין זה גופא נמשך ע"י התורה*, שהרי הענין שיפה שיחתן של עבדי אבות מתורתן של בנים יודעים מהתורה, כהמשך המאמר שפרשה של אליעזר הוכפלה בתורה, והרכבה גופי תורה לא ניתנה אלא ברמיזה (ראה עד"ז המשך תער"ב ח"ג ע' א'רנב. ע' א'תח).

45) ראה לקר"ת ברכה שם צו, סע"ב,

* וראה לקמן בפנים, שענין התורה הוא תשובה עילאה, שעל ידה נעשה ענין הנישואין כו' (המו"ל).

עבדי אבות, כנ"ל. וכמו"כ מודגש בחודש תשרי הענין דעבודת התפלה⁵² שנקראת שיחה (שיחתן של עבדי אבות), כמבואר באחרונים ופוסקים בכלל⁵³ שהחל מההכנה לחודש תשרי, שזהו חודש אלול, ובפרט ב"ב ימים האחרונים שבו⁵⁴, ובפרט בימי הסליחות שבו, אזי עיקר העבודה היא בתפלה ותחנונים כו'. וכן מודגש בחודש תשרי ענין עבודת התשובה, ובאופן שלאחרי הקדמת תשובה כפשוטה, תשובה תתאה, באים לתשובה עילאה (שהו"ע התורה, כמבואר באגה"ת⁵⁵), שעל ידה נעשה ענין הנישואין⁵⁶ דלעתיד לבוא, שזהו שמשיח אתא דלא תבא צדיקיא (ועמך כולם צדיקים⁵⁷) בתיובתא⁵⁸ (נוסף לכך שהם עושים מצד עצמם כל התלוי בהם). ואז נעשה הענין שיאמרו ליצחק כי אתה אבינו, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, ובקרוב ממש.

אח"כ בסוכות ושמע"צ ג"כ בחי' נישואין ויחוד פנימי"; "בחי' הנישואין והיחוד בשמחת תורה" (שם צו, ד).

(57) ישעי ס, כא.

(58) ראה לקו"ת שמע"צ צב, ב. שה"ש נ, סע"ב. המשך תער"ב פרכ"ב (בהוצאה החדשה — ח"ג ע' תריח). וראה זח"ג (רע"מ) קנג, ב.

(52) ראה גם לקו"ת שם, ש"ע"י התפלה בעשי"ת נמשך אח"כ בחי' הנישואין והיחוד בשמחת תורה".

(53) ראה מטה אפרים סתקפ"א סי"א

ובאלף המגן שם (סקכ"ד).

(54) ראה ספר השיחות תש"ג ע' 177.

(55) פ"ט.

(56) ראה לקו"ת שם (צה, א), ש"ע"י התשובה דעשי"ת .. יש בכח נש"י להמשיך

הוספה

א

בי"ה, יום ב' לסדר חיי שרה,
 כי מרחשון, היתשכ"ה.
 ברוקלין, נ"י.

לאחינו בני ישראל
 חובבי תורה ומצוה
 ה' עליהם יחיו

שלום וברכה!

הישיבה הק' **תורת אמת** בעיה"ק בירושלים ת"ו, מיסודו של כ"ק אדמו"ר (מוהרש"ב) נבג"מ ז"י"ע, הגיעה למפנה חדש בדברי ימי המסולאים בפז – הכרח להקים בנין חדש בעד הישיבה ותלמידי ש"י, כ"י.

וביום סגולה זה, יום הולדת את כ"ק אדמו"ר נ"ע מייסד הישיבה (שהשתא היא אותה הקביעות כמו בשנת הוולדו), הנני פונה לכל חובבי תורה ומצוה, ובפרט לאנ"ש והתמימים, ה' עליהם יחיו, להתעורר ברוח נדיבה להיות נתבעים ונותנים, עושים ומעשים, להרים כל כסף הקדשים שנצרך להקמת הבנין החדש בעד המוסד הקדוש הזה.

הן ידוע כמה מסרו נפשם הוד כ"ק אדמו"ר מוהרש"ב וממלא מקומו הוד כ"ק מו"ח אדמו"ר, נבג"מ ז"י"ע, על יסוד הישיבה **תורת אמת** והחזקתה, אפילו בשנים כתיקונם, כשהיו הרבה ישיבות ולומדי תורה, להיותה גם אז יחידה בצביונה ותכונתה; על אחת כמה וכמה אחרי ההשמדות ר"ל שנחרבו מרכזי

א

המסולאים 1925: ע"פ איכה ד, ב.

בנין חדש בעד הישיבה ותלמידי: ראה סקירה בספר "תורת אמת" (מאה שנות ליובאוויטש בארץ הקודש – אה"ק, תשע"ב) ע' 383 ואילך. וראה גם אג"ק חכ"ב אגרת ח'תקלו ("לההודעה על דבר קביעת יום הנחת אבן הפנה לבניי הישיבה הק' תורת אמת"). חכ"ז אגרת י'תמו (ע"ד סיום הבניי). ובכ"מ.

כ"י: = כן ירבו.

בשנת הוולדו: שנת כתר"א ("היום יום" כ חשוך).

ה' עליהם יחיו: ישע"י לח, טז.

נתבעים ונותנים: ע"פ ירושלמי שקלים פ"א ה"א.

עושים ומעשים: ע"פ ב"ב ט, א.

כל כסף הקדשים: ע"פ מלכים"ב יב, ה.

התורה והיראה במדינות אירופה, וביניהן הישיבות המפוארות דליובאָוויטש אשר שם, וכעת הישיבה הק' **תורת אמת** בירושלים עיה"ק ת"ו היא אחת מהיחידות והמיוחדות מיסודי רבותינו נשיאינו – כמה גדול הזכות של כל המשתתף בממונו ובטרחתו בתמיכת קרן הבנין של מוסד ק' זה.

דרשו רבותינו ז"ל עה"פ ואברהם זקן בא בימים – מימיהם של אבותינו לא פסקה ישיבה מהם (יומא כת, ב). ועוד דרשו על פסוק זה, שעד אברהם אבינו ע"ה לא היתה זקנה וביקש אברהם רחמים ובאה זקנה לעולם, כדי שיכירו בינו לבין בנו יצחק. ועל דרך הצחות אפשר לקשר שני המדרשים האלה, היינו שתכלית הישיבה היא שהבן יהי' כמו האב בכל הענינים, והאב יהי' כמו אביו וזקנו וכולי עד אברהם אבינו ע"ה, וההבדל היחידי שבין אב לבנו יהי' רק שאצל זה זקנה ואצל זה בחרות.

והרי ישיבת תורת אמת בה זקנה ובה בחרות, תורה ביראת שמים ובמסירות נפש, אשר שמרה צביונה ותכונתה מאז הווסדה ועד עתה, וכל תלמידי' למודי ה' אשר כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה'. בודאי שראוי הישיבה תורת אמת שיתמכו בה בכל לב נפש ומאד.

וכבר נתונה ברכת מייסדה הגדול לכל הבא לעזרת המוסד הנעלה ישיבת תורת אמת אשר יסודותה בהררי קדש, להתברך מהשי"ת ולהצליל בכל עניינו בגשמיות וברוחניות. אף כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיאה השני של הישיבה עומד ומעורר רחמים בעד כל תומכי הישיבה, הם וביתם זורעם, גם ברוכים יהיו. בברכה להצלחה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

ע"פ ואברהם זקן בא בימים: חיי שרה כד, א.

ועוד דרשו על פסוק זה .. זקנה .. כדי שיכירו כו': ב"מ פז, א. וש"נ.

וההבדל היחידי שבין אב לבנו .. זקנה כו': ראה גם סה"ש תנש"א ח"א ס"ע 135 ואילך.

למודי ה': ישע"י נד, יג.

כל רואיהם יכירום כי הם זרע ברך ה': שם סא, ט.

בכל לב נפש ומאד: ע"פ ואתחנן ו, ה.

וכבר נתונה ברכת מייסדה הגדול לכל הבא כו': ראה אג"ק כ"ק אדמו"ר מהורש"ב ח"ב אגרת

שי (ס"ע תקצח ואילך).

יסודותה בהררי קדש: ע"פ תהלים פז, א.

גם ברוכים יהיו: ע"פ תולדות כו, לג.

ב

בי"ה, ידי אייר תשכ"ג
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ וכו' . . . שי

שלום וברכה!

בתמהון קבלתי מכתבו מירושלים עיה"ק ת"ו, ובפרט מהתחלתו –
ההתרגשות של שמחה על אשר עזב מקומו הקודם,

והתמי" מובנת, שהרי בהיותו שם ע"פ השגחה עליונה לחינוך על טהרת
הקדש של אחב"י הספרדים ע"פ הוראת תורתנו תורת חיים עניי עירך קודמין,
ובסגנון הכתוב – על מי נטשת את הצאן, בני ובנות ישראל הצמאים לדבר ה'
ותורתו, לימוד תורתנו הקי' והלכותי בקיום המצות,

ואף שאמרו חז"ל אין צועקין על העבר, הנה כיון שכנראה אחד מתלמד
מחבירו בכל כגון דא, ויש חשש שעוד מי שהוא העוסק בחינוך על טהרת הקדש
יתפטר כנ"ל, הרי חובתי להביע מחשבת לבי בהאמור.

ויהי רצון מהשי"ת המשגיח על כאו"א בהשגחה פרטית שינחהו בטוב
לפניו ובי"ב, טוב האמיתי.

בעת רצון יזכירוהו וכל שכותב אודותם על הציון הקי' של כ"ק מו"ח
אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע נשיא ישראל.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
מזכיר

ב

מקומו הקודם . . בהיותו שם: במדינת מרוקו.

הוראת תורתנו . . עניי עירך קודמין: ב"מ עא, רע"א. רמב"ם הלי' מתנות עניים פ"ז הי"ג.
טשו"ע יו"ד סנ"א ס"ג. חו"מ רסצ"ז. שו"ע אדה"ז ריש הלי' הלוואה.
ובסגנון הכתוב – על מי נטשת את הצאן: שמואל-א יז, כח.
שאמרו חז"ל אין צועקין על העבר: ראה ברכות נד, א.

ג

בתשובה לאיש פרטי ומתוך חישוב בנוגע לאיש פרטי – מובן שההעסקה ל... טובה היא ויש לקבלה.

אבל בתור כזה שזיכתה אותו ההשגחה העליונה בתפקיד הקי' דחינוך בניו של מקום ביר"ש וכו' והצליח בזה במדה חשובה – היינו שמינוהו מלמע' לאיש שרבים תלויים בו (אף שאפילו נפש א' – עולם מלא הוא) – על מי זה "ינטוש את הצאן" ד... (שהם בבחי' עניי עירך)? ואפילו אם ימצא ממלא מקום – בטח **מומחה** במקצוע – עסוק הוא מכבר, ולא ישיג אלא – כזה אשר "בדוחק גדול יוכל ליישב", ובפרט שחינוכו צ"ל במלחמה נגד "הרחוב" (אפילו האורטודוקסי בלע"ז), ואם ההנהלה – נתמעטה התענינותה – אדרבה זה מגדיל יותר זכותו ואחריותו.

ובפרט שעי"פ השמועה – המצב ביר"ש בהחינוך **בכל** המוסדות החרדים ד... נגרע לאחרונה.

ומכ"ק מו"ח אדמו"ר שמענו כו"כ פעמים השלילה **בהחלט** – של עזיבת המערכה. – ואדרבה צ"ל משתדל להשפיע בכל האפשריות – להגדיל היר"ש **בכהנ"ל**, עכ"פ להחזירה לקדמותה בתור התחלה. ולא להכניס "תבן לעפרים" – ...

ג

מצילום כתי"ק. מענה לא' שרצה לעזוב את משרתו בעבודת החינוך, ולהחליף את מקום מגורו לסביבה חרדית. נדפס בתשורה (אבצן, תשס"ה).
 נפש א' – עולם מלא: ראה סנהדרין לז, סע"א (במשנה). וש"נ.
 "ינטוש את הצאן": ע"פ שמואל-א יז, כח.
 עניי עירך: ראה ב"מ עא, רע"א.
 ומכ"ק מו"ח אדמו"ר שמענו .. השלילה .. עזיבת המערכה: ראה גם אג"ק שלו ח"י אגרת ג'תרד (ע' רעח). ובכ"מ.
 "תבן לעפרים": ראה מנחות פה, א. פרש"י וארא ז, כב.

ד

בי"ה, כט' מ"ח תשכ"ב
ברוקלין

הווי"ח אי"א נו"נ מלאכתו מלאכת שמים
מוה' אברהם יעקב שי

שלום וברכה!

לאחרי הפסק נתקבל מכתבו מכ"ז מ"ח,

ובעת רצון יזכירו אותו וכל שכותב אודותם – על הציון הק' של כ"ק
מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, מתאים לתוכן כתבו,

וזכות עבודתו בקדש חינוך על טהרת הקדש במוסד חינוך על שם בעל
הציון הק' תעמוד לו להקדים ברכת השי"ת ולהוסיף בה בכל הענינים אודותם
כותב. ובודאי שזה יוסיף ג"כ לא רק בהמרץ שלו, כ"א גם בהשמחה וטוב לבב
במילוי תפקידו,

ובפרט שהרי ראה בעבר שכמה ענינים שנראים מלכתחלה קשים
ומעלימים, כשבא לפועל הלכו הלוך ופוחת ונתמעטו, ומהם גם כאלו שחלפו
כליל.

ובפרט שעומדים אנו בערב ר"ח כסלו, חדש הנסים והגאולה, וע"פ
המבואר באגה"ק סי' ד' – גם גאולת כאו"א מענינים המעלימים ומסתירים
בעבודתו לקונו, שזהו תכלית בריאתו וכדברי רז"ל במסכת קדושין בסופה.

בברכה לבשו"ט בכל האמור

מ. שניאורסאהן

ד

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (רוזנברג, תשע"ה; הרשקוביץ, תשע"ח).
מוה' אברהם יעקב: הרשקוביץ, רשל"צ. אגרות נוספות אליו – אג"ק חכ"א אגרת ח'לה,
ובהנסמן בהערות שם.

במוסד חינוך על שם בעל הציון הק': אהלי"י – זרנוגה.
ובפרט שעומדים אנו כו': בנוסח דומה (שנשלח לכו"כ) – ראה גם אג"ק חכ"ב אגרת ח'רנב.

ה

בי"ה. ה' מני"א תשי"ד

ברוקלין

שלום וברכה!

נהייתי בקריאת מכתבו מזי תמוז במ"ש אודות מסירת הפ"ש כ"ו וכו', ונצטערתי לראות מבין השיטים אשר נפל ברוחו מההעלמות והסתרים שהיו בעת כתב מכתבו בענין שליחותו ל... ותקותי חזקה שלעת קבלת מכתבי זה כבר הוסר חלק חשוב מהם ורואה גם במוחש שהצלחת וברכת כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבגי"מ זי"ע באה לפועל במילוי שליחותו [ב]... מיט אַ ברייטקייט וכראוי להענינים דשלוחו של אדם כמותו, וכמבואר בלקו"ת ר"פ ויקרא, שאיש הישראלי בעניני תומ"צ הוא שלוחו של אדם שעל הכסא, עיין שם, ובודאי רואה השגחה פרטית והצלחה מופלגה גם בעיני בשר.

בברכה ובפ"ש כל אני"ש שי, המחכה לבשו"ט.

ה

דשלוחו של אדם כמותו: ברכות לד, ב (במשנה). וש"נ.
אדם שעל הכסא: ראה יחזקאל א, כו.

מוקדש

לחיזוק ההתקשרות לנשיאנו

כ"ק אדמו"ר זי"ע

ולזכות

ר' שאול מרדכי אליהו בן מזל

לרגל יום הולדתו הארבעים – כ"ב מרחשון, ה'תשע"ט

לאריכות ימים ושנים טובות

מתוך אושר ועושר, שמחה והרחבה בגו"ר

ולשנת הצלחה רבה ומופלגה בכל אשר יפנה

ולזכות משפחתו

שיחיו לאורך ימים ושנים טובות